

Nationen blöder : ett upprop

Hofstedt, Axel,

54 F Br. Sparr-Hofstedt

SPARR-HOFSTEDT, d. 22 5

Polis. sk.
Nytt.
(Bv.)

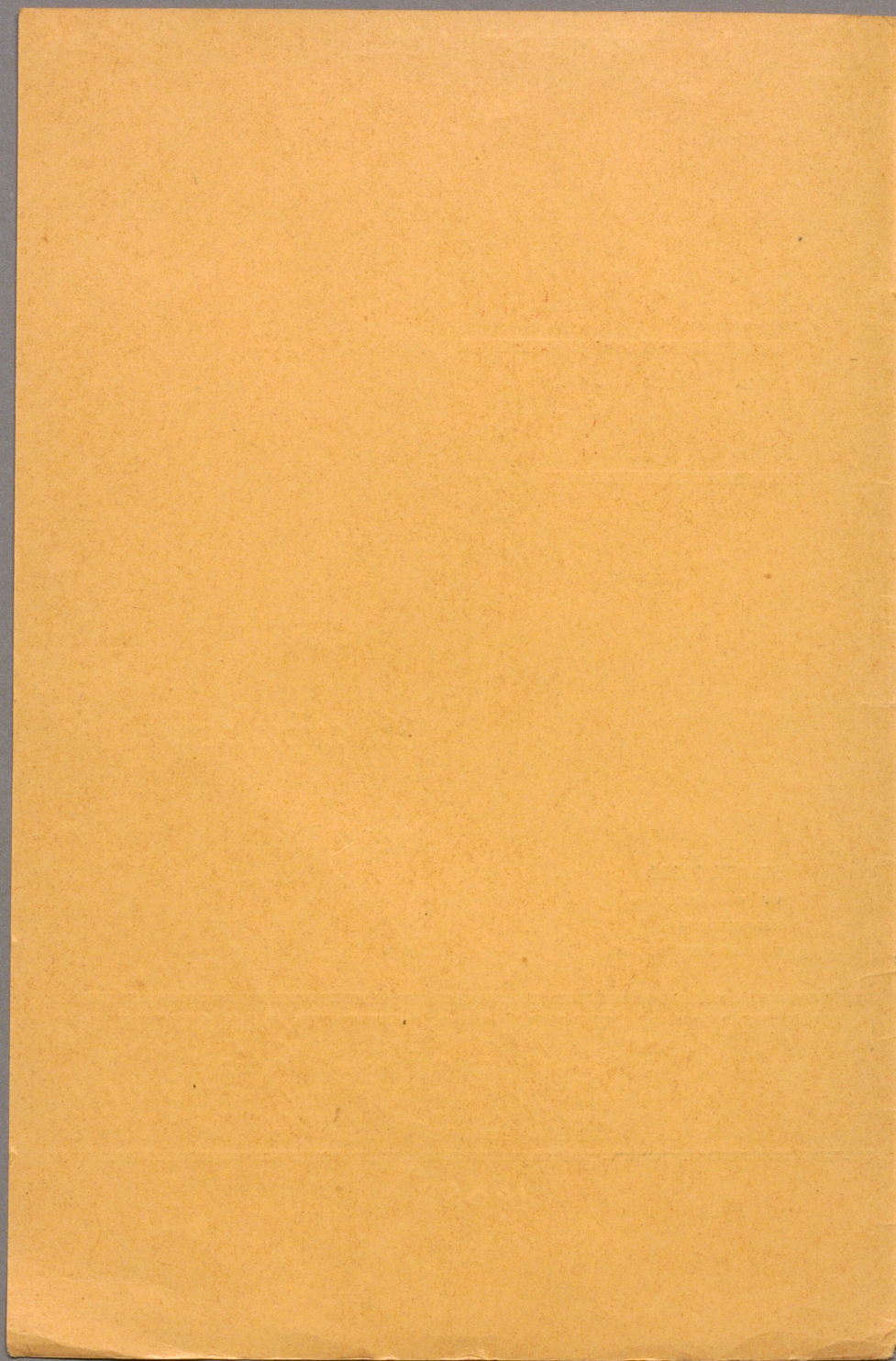
Nationen blöder!

Ett upprop
af
Axel Hofstedt

STOCKHOLM
EV. FOSTERLANDS-
STIFTELSENS
FÖRLAGSEXPEDITION.

1905

NATIONEN BLÖDER

ETT UPPROP

AF

Sparre
AXEL HOFSTEDT

STOCKHOLM

EV. FOSTERLANDS-STIFTELSENS FÖRL.-EXP.

NATIONEN BLADET

ETT UPPROP

STOCKHOLM

NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

1905.

STOCKHOLM

NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

Sedan någon tid tillbaka synes ett löftesrikt
uppvaknande äga rum inom nationen i
fråga om landets försvar af sitt själfbestånd.

En dåsighet gent emot själfbevarelsens
enklaste bud, en ofattbar lomhördhet inför de
första nationella plikternas kraf har gifvit rum
för lifsbådande verksamhet och handlingskraft.

Det för några årtionden sedan otroliga
har inträffat.

Ära och fosterland klinga åter som svenska
ord i bygder, där de förut möttes med likgil-
tighet, ovilja eller hån.

Sveriges fiender inom egna landamären
hafva åtminstone för ett ögonblick nödgats
sänka tonen inför den svenska röst, som tusen-

stämmig ljuder från eljest skilda läger: detta land är vårt, dess historia är vår, dess minnen och framtidslöften äro oss kära, dess färger äro oss heliga — rör icke vid dem!

Och likväl! —

Hvem mäktar utan bäfvan taga det verkliga läget i betraktande? Hvem kan med handen på hjärtat frimodigt säga, att denna vårbrytning kommer att följas af sommar, som sätter förblifvande frukter?

Inför den kringgripande njutningslystnaden, öfverdådet i de lekamliga behovens tillfredsställande, lyxen, berusningen!

Det iskänkes allt ymnigare en dvaledryck, som snart kan sänka nationen i en sömn, ur hvilken ej gifves annat uppvaknande än till doms.

Ansvaret för detta faller då i första rummet på de s. k. bildade klasserna, ansvaret blir främst *deras*, hvilka genom en mer lyckligt lottad ställning, genom uppfostran, rikare bildningstillfällen, ekonomiska förhållanden, offentliga uppdrag, allt, äro kallade att gå i spetsen

för nationen, gifva manande och lyftande exempel af hängifvenhet för det allmänna, af högsinnadt tänkesätt, själfbehärskning, besinningsfullhet, förutseende.

Rang, rikedom, yttre bildning, börd räcka ej till i det moderna samhället att häfda den främsta platsen: blott *ett* ger själfskrifvenhet därtill — den moraliska öfverlägheten.

Och fosterlandet kräfver solidare offer af sina söner och döttrar än ord, vore det ock skaldens ord, solidare offer till och med än guld. Punschpatriotismen, skålhänförelsen, champagne-extasen skänka ej uthållighetens kraft men försvaga den. Rusets eld har en underbar förmåga att i dunst och töcken omsätta energien. En timmes öfverspändhet — en lifslång förslappning; i stämmingsögonblicken en De Wette, en Tor-denskjold, i bragderna — en Falstaff.

När nationen blöder, hämmas icke flödet med sömndrycker, med Belzasarfester och gäckspel.

Det kräfves handling, det kräfves att anlägga förband.

Och nationen blöder; — blöder ur djupa sår.

I folkets breda lager har man instinktlikt anat faran, sett sig om efter räddning och själf sökt anlägga förbandet.

Men de behöfva hjälp, det behöfves hela nationens samlade kraft. Och dock hålla sig de klasser, från hvilka man snarast bort vänta bistånd, ofta förnämt fjärran, tyckas ej hafva märkt, att såret är äfven deras, att äfven deras bästa kraft försinar under — lek, lyx och rus.

Fosterlandskänslan med hänsyn till de yttre farorna har fått en stöt till väckelse uppifrån, från nationens främste, och den stötens verkningar hafva gått vida.

Men den starka folkrörelse, som gjort front mot den långt större *inre* faran: smygande andlig och lekamlig förgiftning genom de civiliserade folkens arfsynd, dryckenskapslasten, den rörelsen har kommit nedifrån, och man stod spörjande inför oss, spörjande, som

den drunknande med ångestfyllda blickar frågande sin broder: räcker du ut din hand till oss?

Men nej! Vi räckte icke ut vår hand, brodershanden, då vi hade kunnat det; vi tänkte i våra hjärtan, om vi eljest tänkte något: hvad kommer det oss vid? Vi hade kantänka ej tid till tanke för vår nya religions skull, vår nöjesdyrkan, våra teatrar, banketter, fester med eller utan skyddande förklädnad.

Ställningen är nu förändrad.

Det är under oss, de s. k. bildade, isen brister; och vi märka det dock icke.

En del af de drunknande hafva lyckats rädda sig på egen hand; nu fråga de, om vi vilja vara med om att rädda oss själfva samt med förenade krafter skynda till de många öfrigas hjälp?

Hvad svara vi?

Den berömde Farrars ord äga sin tillämpning äfven hos oss:

»I femtio år ha nykterhetsvännerna kämpat oafåtligt, men det är som nationen hade ett

hjärta af sten, när man talar till den om den ödeläggelse, det elände, de trasor och den fattigdom, dryckenskapen är moder till.»

Och dock omfattas denna sak af många inom Englands mest lysande societet på ett sätt, som väl kunde vara oss till föredöme långt mer än mycket annat, af hvilket vi skyndat att taga exempel utifrån.

Våra s. k. bildade klasser lefva ej sällan i den djupaste okunnighet om kulturnivån af den världs rörelse, som kämpar för att rädda hela nationer ur alkoholismens förnedring och tyckas ej heller ana räckvidden och djupet af det strömdrag, denna rörelse orsakat i vårt eget land, och som rätt ledd kan blifva till omätlig välsignelse men åsidosatt af de ledande klasserna oundvikligt måste isolera dem och med lätthet taga en riktning, som man nu minst af allt torde förmoda.

Ty det är nu en gång historiens lag, att det, som befinnes för lätt, sopas undan.

För nöjesfolket och dess tomma äflan, för ett sedligt märglöst släkte har hon ingen

användning under mänsklighetens arbetstyngda gång mot målet.

Hvad tänker man då? —

Tror man, att nykterheten är för det enkla folket och berusningen för salongsbarnen?

Inbillar man sig, att det kraftförödande gift, som lägger den härdade kroppsarbetaren till marken, rinner spårlöst genom mer eller mindre förvekligade individers ådror?

Ja, hvad tänker man, och hvad tror man? — Intet, synes det.

En ohejdad njutningslystnad har förtagit besinningen; förblindelsen är så stor, att man icke tror på, hvad man dock själf känner.

För många har lifvet blifvit en nöjesorgie, så länge det går, ett misslyckadt teaterlif.

Man försöker göra det till ett lustspel, men kommer aldrig till afslutningen, innan fiaskot inträffar. Det lyktar som ett sorgespel, utan diktens skönhet och den försoning, en till grunden utkämpad strid breder öfver den besegrade.

Hvilka dystra taflo af förfärande sanning kunde ej här upprullas.

Hvilken ömklighet bakom många af de granna skyltarne.

Ett litet ryck allenast i en yttre bildnings och förfinings skimrande slöja — och vi skulle få se kulturen stå lik.

Men det gagnar till intet.

Vetenskapen har sagt sitt ord, religionen har talat, verkligheten ligger under våra ögon, och bjärtast sticker den af mot de stolta bildningsanspråken i våra kulturcentra, där, *enligt statistiken*, uselheten är störst.

Kunskap fattas icke; vilja fattas.

Fakta tala öfverallt ett språk i detta stycket, som åtminstone icke lider af otydlighet.

Till försvar finnes intet; inga skäl, blott svepskäl. I veten det.

Därför ej gagnlösa deklamationer eller verklighetsskildringar, blott en vädjan.

En vädjan till hedern, till själfbevarelse- och ansvarskänslan.

Ja, jag vädjar.

Jag vädjar till allt Sveriges folk, till allt, hvad ännu finnes hugstort ädelt och dådkraftigt därinom.

Främst vädjar jag till den, som främst har att svara för andan och seden vid hemmets härd och i umgängeslivets tongifvande kretsar, den bildade svenska kvinnan.

Exemplets makt, exemplet från samhällets höjder kan i detta fall ej öfverskattas. »Man apar eder» så i godt som ondt.

Ord äro ljud, undervisning lyser med kallt sken, exemplet är utslag af verkande kraft i kraft, tändande eld.

Icke ens lagar tjäna till något, där den ande, för hvilken de skulle vara ett uttryck, är en främmande. Reglementen och lagar utan motsvarighet i det allmänna rättsmedvetandet stiftas för att brytas.

Exemplet, seden var alltid starkare än bokstafven. — —

Jag vädjar äfven till Sveriges präster att, trots all otack, icke förtröttas i utöfvandet af den samarittjänst, nationen kräfver i detta nu

och på denna punkt, på det sätt, som, efter olika förhållanden, på hvarje ort bäst leder till målet, utan förkränkning af frihetens lag, som dock ytterst är kärlekens lag.

Jag vädjar till den svenska arméns och flottans officerare och befäl af alla grader att, med exemplets genomträngande makt, slå ner den fiende, som under djupa freden utan svärdslag bit för bit utlämnar vårt land åt eröfraren och belägger vårt folk med bojor, medan det sofver. I armén ser folket helt naturligt sin manlighets spegel.

En omtöcknad spegel ger icke någon klar bild.

Af kraftförödande dryck uppammades ännu aldrig någon äkta manlighet. Blott där den lugna besinningen, den stränga själfbehärsksningen, den kallt beräknande tanken, buren af en härdad organisms friska kraft, hade hemorts rätt, plägade segrens ande svepa öfver fältet i stridens stund, medan hänförelsen utförde sitt värf, tyst men obetvinglig i själens innersta, såsom en moder i bön.

I, vår äras och historias sköldbärare!

Vi tvifla icke ett ögonblick, att I skolen förstå gifva en tunga åt den sång, som susar i vecken af våra standar och dukar, att I ären beredde offra edra lif för Sverige och allt i det ordet rymmes, när en gång profvets dag är inne; — hvarför skullen I då ej redan nu bringa det obetydliga, men förberedande offer, som, en vinst i sig själf, banar triumfens väg; ett offer, som i all sin ringhet dock är det första steget till en lycklig uppmarsch och ett framgångsrikt försvar. —

Till svenska studenter, lärare och tankens män i alla sektioner blott detta:

I bären eder egen och till stor del hela vårt folks framtid i edra händer. Jag dristar mig erinra, att det gifves ett ordstäf af rik innebörd, tillämpligt på denna sak:

»En hvar är själf sin egen lyckas smed.»
Det ordet räcker vida — och det är sanning. Det nedgrädda pundet räntar icke och kafébord alstra sällan goda växlare.

Hvad begära vi då?

Tro vi, att allt Sveriges folk i en handvändning skall omfatta absolutismens idé?

Vi syssla icke med utopier och fäkta icke för drömbilder.

Vi taga läget sådant det är, och må en hvar pröfva sig själf, hvaruti hans uppgift ligger.

Den, som anser sig bäst gagna sig själf och andra genom anslutning till en absolutistisk förening, anslute sig.

Den, som känner sig bäst skickad att gå sin egen väg, gånge den, och vare viss i sitt sinne.

Men, hvad vi anhålla om är detta:

Öppna ögonen, vakna ur yrseln, känn den allmänna förnedringen, låt hjärtat och förståndet tala, lägg hand vid verket! —

Gör åtminstone något!

Rikta angreppet mot den punkt, som i hvarje särskildt fall bäst lämpar sig, och där faran är störst.

Brännvinet är redan starkt på retur i umgängeslivet, själfva namnet får alltmer i med-

vetandet en infattning af något simpelt, det har träffats af lilla bannet. Det är snart moget för den fullständiga bannstrålen, det hör till krogen, ej till hemmet och familjelifvet.

Låt med ens, eller efter hand, hela förärdarsläkten göra sällskap. —

Ännu en gång: gör något, låt blifva en begynnelse!

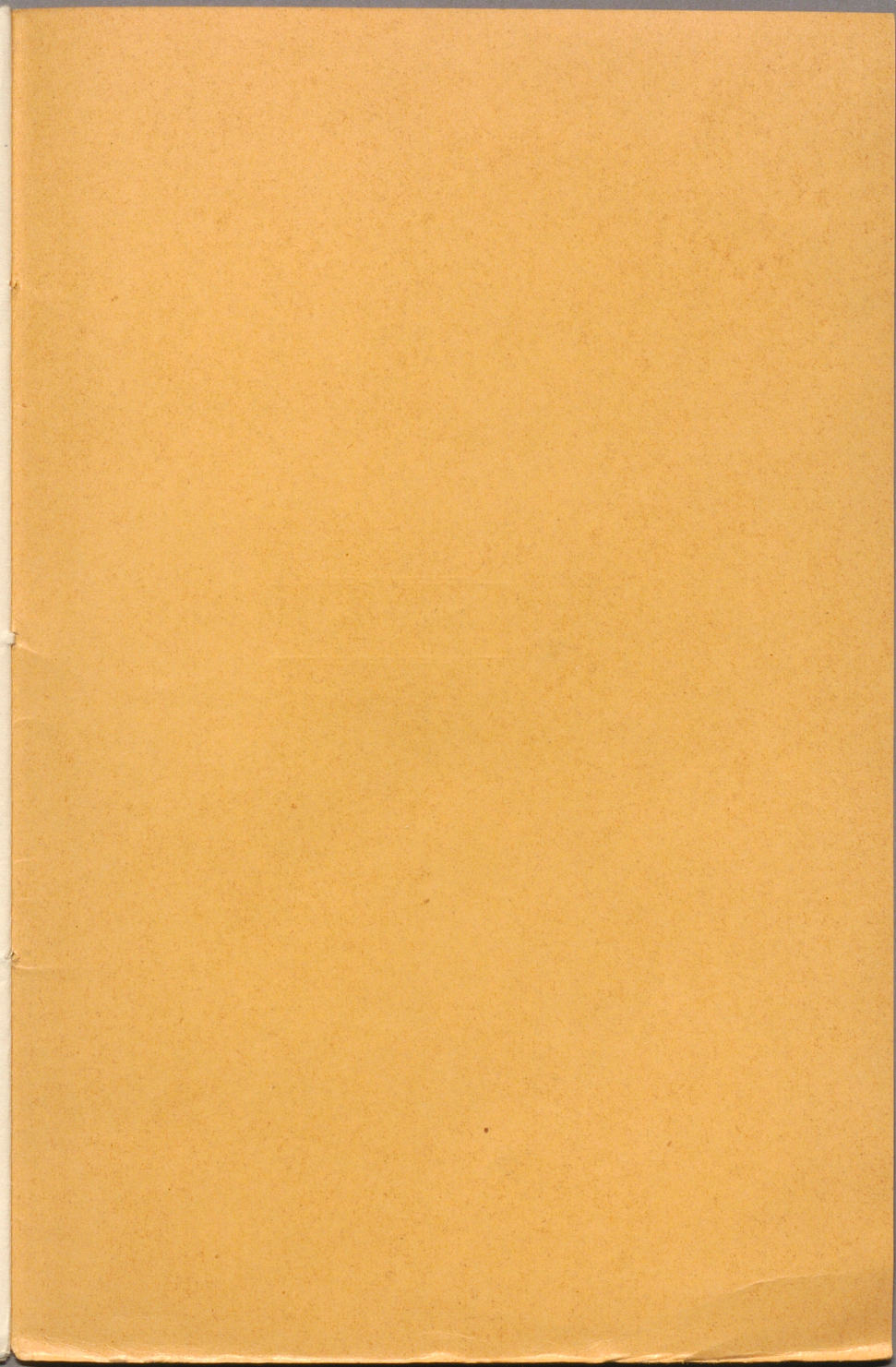
Nationen blöder.

Hvem är med att anlägga förbandet?
Arbetsfolket är med, bildningsfolket skall ock komma.

Kärleken skall segra.

Pris 15 öre.
